

SAYIŖTAY KARARLARI

- GENEL KURUL KARARLARI
- TEMYİZ KURULU KARARLARI
- DAİRELER KURULU KARARLARI
- DAİRE KARARLARI

GENEL KURUL KARARI

Derleyen
Erdoğan DEDEOĞLU
Sayıştay Denetçisi

Karar No: 4725/1

Karar Tarihi : 27.4.1992

K O N U

I- Belediye hesaplarına ilişkin gelir denetiminde 832 sayılı Kanun hükümlerinin mi, yoksa 2514 sayılı Kanun hükümlerinin mi uygulanacağı; bu günkü mevzuat çerçevesinde Sayıştay'ın gelir denetimi konusundaki yetkisi ve bu yetkinin sınırlarının tesbiti,

II- Belediye gelirlerinin denetiminde 832 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanması halinde, bu Kanunun gelirlerin tarhi aşamasını denetim dışı bırakan 46'ncı maddesinin 4'üncü fıkrası hükmünün, aynı Kanunun 25'inci maddesi uyarınca hazine zararına neden olan mevzuat hükümleri olarak düşünülüp düşünüleceği,

III- Belediye gelirlerinden olan "İlan ve Reklam Vergisi ile meslek vergisi'ne ilişkin olarak beyannamelerin noksan veya hiç verilmemesinin tesbiti sonucunda, sorgu üzerine sonradan tahakkuka bağlanan bu vergilerin tahsil edilememesi halinde meydana gelen gelir kaybının önlenebilmesi için sorumluların sorumluluğuna gidilip gidilemeyeceği ve sorumluluğun kimlere tevcih edileceği,

Hususlarında ortaya çıkan tereddüt.

ESAS YÖNÜNDEN İNCELEME

I- 832 sayılı Sayıştay Kanununun geçici 8'inci maddesinde yer alan;

"Anayasa'nın 116 ncı maddesi gereğince (Aynı hüküm 2709 sayılı 1982 yılı Anayasasının 127 nci maddesinde de yer almaktadır.) İl Özel İdareleriyle belediyelerin mali işlemlerinin denetlenmesine dair kanun yürürlüğe girinceye kadar, 16 Haziran 1934 tarihli ve 2514 sayılı Divan-ı Muhasebat Kanunu ve bu kanuna ek kanunların İl Özel İdareleri ve belediyelere ait hükümleri yürürlükte kalır." hükmü karşısında, belediye gelirlerinin denetiminde eski 2514 sayılı "Divan-ı Muhasebat Kanunu" hükümlerinin mi, yoksa 832 sayılı Sayıştay Kanunu hükümlerinin mi uygulanacağına ilişkin tereddüt 8 Temmuz 1971 tarih ve 3523 sayılı Sayıştay Genel Kurul Kararı ile açıklığa kavuşturulmuştur. Bu kararda sonuç olarak "... 2514 sayılı kanun hükümlerinin tamamının değil, münhasıran bu idarelerle ilgili hükümlerinin uygulanması ve bunun dışında kalan hususlarda ise, 832 sayılı kanun hükümleriyle 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 832 sayılı kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasının icabedeceği" belirtilmiştir.

Kararda açıklandığı üzere, 832 sayılı Sayıştay Kanununun 104 üncü maddesi ile 2514 sayılı Divan-ı Muhasebat Kanunu yürürlükten kaldırılmış olup; geçici 8 nci madde ile, bu kanunun sadece özel idare ve belediye hesaplarıyla ilgili hükümleri, daha açık bir ifade ile eski kanunun özel olarak bu saymanlık hesaplarına ilişkin düzenlemeler getirdiği 68, 69, 70 ve 71 nci maddeleri hükümleri yürürlükte bırakılmıştır. Bu nedenle, 832 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra Sayıştay'ın denetimine giren bütün saymanlık hesaplarının incelenmesi ve yargılanmasında aynı yöntem, yani yeni kanunla getirilen yöntem uygulanacaktır. Denetim ve yargı birliğinin sağlanabilmesi bakımından böyle düşünülmesi de tabii olup,

3523 sayılı Genel Kurul Kararı ile açıklığa kavuşturulan bu husus hakkında yeniden karar alınmasına gerek bulunmamaktadır.

II- Kaynağını Anayasadan alan kamu giderlerini karşılamak üzere kanunlarla belli edilen ve yıllık bütçe kanunları ile tahsiline izin verilen kamu gelirlerinin denetlenmesi özel bir önem taşımaktadır. Zira devlet adına yapılacak bir hizmet veya alınacak malın karşılığının ödenek olarak bütçeye konulabilmesi için öncelikle bu giderlerin finansmanının sağlanması gerekir. Anayasanın 73 üncü maddesinde açıklandığı üzere vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kamu giderlerini karşılamak amacıyla konulmaktadır. Sonuçta her kamu geliri, devlet hizmetlerinin gerektirdiği harcamaların karşılığı olacaktır. Devlet hizmetlerinde önceliklerin tespiti ve ödenek miktarının belirlenmesinde de bütçe imkanlarının gözetilmesi gerekeceği tabiidir. Bu itibarla giderlerde tasarrufu sağlayıcı önlemler kadar gelir artırıcı tedbirler alınması da gereklidir.

7.11.1982 tarih ve 2709 sayılı Anayasının 160 ncı maddesinde "Sayıştay, genel ve katma bütçeli dairelerin bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir." denilmek suretiyle, Genel ve Katma Bütçeli dairelerin bütün gelir, gider ve mallarını TBMM adına denetleme görevi Sayıştay'a verilmiştir.

Nitekim Anayasa hükmünün bir gereği olarak 832 sayılı Sayıştay Kanununun 38 inci maddesinde: Sayıştay'ın denetimine giren idare ve kurumların gelir işlemlerini bu işlemlere ait sayman hesaplarını bütün kayıt ve belgeleriyle birlikte inceleyeceği, neticede bütün bu işlem ve hesapları yargılama yoluyla denetleyeceği hükme bağlanmış; 40 ncı maddesinin (a) işaretli fıkrasında: Tahakkuk eden ve tahsil edilen bütün gelirlerin gelir artıklarının ve emanetlerin miktar ve mahiyetini gösteren cetvel ve defterlerle bunlarla ilgili her türlü belgelerin gelir hesabını oluşturacağı açıklanmış; aynı Kanunun 45'inci maddesinde: "Sorumlularca, gelirlerden mevzuata uygun olarak tahakkuk ettirilmediği, alınmadığı Sayıştay'ca kesin hükme bağlananları, Sorumlular ödemekle zorunludurlar." denilmek suretiyle, bu konuda yargısal kararlar verilebileceği açıklanmış; 46'ncı maddenin (I) işaretli

fıkrasında da "I- Gelirlerin, alacakların ve her türlü hakların kanunlara tüzüklere ve yönetmeliklere ve bütçedeki tertiplerine uygun olarak tahakkuk, takip ve tahsil edilip edilmediği" 4 numaralı fıkrasında ise: "yukarıdaki fıkralarda yazılı bütün işlem ve hesapların belgelere ve kayıtlarına uygun olup olmadığı" hususlarının araştırılacağı belirtilmiştir.

Bütün bu hükümler karşısında, Sayıştay'ın Genel ve Katma bütçeli dairelerin bütün gelirlerini ve özellikle genel bütçe gelirlerinin % 90'ını oluşturan vergi gelirlerini denetlemeye yetkili olduğuna, yıllık bütçe kanunları ile tahsiline izin verilen bu gelirlerin tahakkuk ve tahsiline ilişkin işlemlerin doğruluğunu araştırmak ve sağlamakla görevli bulunduğuna kuşku yoktur.

Üstelik gelir kayıplarının büyük boyutlara ulaştığı ve etkin bir vergi denetimine ihtiyaç duyulan günümüzde idarece yapılan incelemelerin dışında tarafsız ve bağımsız bir yargı organı tarafından böyle bir denetim yapılmasının yararları da ortadadır.

Sayıştay'ın gelir denetimine yetkili olduğu hususunda hiçbir tereddüt bulunmamakla birlikte, bu denetimin ne şekilde yapılacağı bakımından görüş ayrılıkları vardır.

Konu, gerek 832 sayılı kanunun, gerekse Sayıştay Denetçi ve Raporörlerinin Denetim ve Çalışma Usulleri Hakkında Yönetmelik'in gelir denetimine ilişkin maddelerinde, incelemenin gelir tahakkukundan başlatılması, ayrıca VUK'nun ilgili maddelerinde, vergi inceleme ve yoklaması yapmaya yetkili olanların tek tek sayılması karşısında; mezkûr kanunlar ile gelirlerin tarhı safhasının Sayıştay denetimi dışında mı bırakıldığı, dolayısıyla Sayıştay denetçilerinin beyana dayalı vergilerde, beyannamenin doğruluğunu araştırmak açısından tarhın dayanağını teşkil eden mükellef nezdindeki belgeleri incelemeye yetkili olup olmadığı hususudur.

Öncelikle şu hususu belirtmek gerekir. Vergi Usul Kanunu, kapsamına giren vergi, resim ve harçların tarh, tahakkuk ve tahsilini teminen yapılacak idari işlemleri, bu arada idarece yapılacak denetimleri düzenleyen bir usul kanunudur. Bir yargı organı olan Sayıştay ise gelirler üzerindeki denetim yetkisini Anayasadan ve bunun sonucu olarak kendi teşkilat kanunundan almaktadır.

Anayasanın 160 ncı maddesinde; Genel ve Katma Bütçeli kurumların tüm gelir ve giderlerini TBMM adına denetlemek, sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak görevi Sayıştay'a verilmiştir.

Sayıştay bu görevini yaparken gelir tahakkukatı ve tahsilatı işlemlerinin mevzuata uygun şekilde yürütülüp yürütülmediğini denetleyeceği gibi yapılan tahsilatın doğruluğunu araştırmak ve bunu sağlamakla da yükümlüdür.

Yapılan idari işlemlerin mevzuata uygunluğu kadar doğruluğu konusunda da bir karara varabilmesi için ihtiyaç duyduğu konularda bilgi isteyebileceği ve gerekli gördüğü her türlü belgeyi getirtip inceleyebileceği tabiidir.

Nitekim 832 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin 2 nci fıkrasında aynen: "Sayıştay denetimine giren işlemlerle ilgili her türlü bilgi ve belgeyi, Devlet, Özel İdare, belediye ve sair bütün resmi kurum ve kuruluşlarla diğer gerçek ve tüzel kişilerden (Bankalar dahil) istiyebilir." 49 uncu maddesinde de; "Sorumlular veya diğer ilgili memurlar denetçilerin istiyeyeceği bilgiyi vermeye, kayıtlarla belgeleri geciktirmeksizin göstermeye veya vermeye mecburdurlar.

Sorumluların yanında bulunmayan belgeler ilgili dairelerden istenir. Sorumlular belgelerin asıllarını ve aslı gösterilemeyen belgelerin ikinci nüshalarını göstermek zorundadırlar.

Yukarıdaki hükme uymayanlar hakkında bu kanun esaslarına göre ceza veya disiplin kovuşturması yapılır." hükmü getirilmiştir. Kanunumuzun 29 uncu maddesine dayanılarak tarhın dayanağını teşkil eden belgelerin istenilebileceği mükelleflerden istenilen bilgi ve belgelerin değerlendirilmesi sonucu bir matrah veya matrah farkı belirlendiği takdirde, ikmalen tarhiyat yaptırılmasını böyle bir tespit yapılamamakla beraber doğru beyanda bulunulmadığına dair önemli bulgulara rastanılması halinde ise vergi incelemesi yaptırılmasını teminen durumun ilgili Bakanlığa duyurulması gerekeceği sonucuna varılmıştır.

20.1.1982 tarih ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 6 ve 8 inci maddeleri ile; Genel Bütçe, İl Özel İdareleri, Belediye ve Köylere ait vergi, resim, harçlar ve benzeri mali yükümlülüğe ilişkin davaların birinci derece çözüm yeri olarak vergi mahkemeleri gösterilmiş ve bu mahkemelerin kararlarına karşı itirazın Bölge İdare Mahkemelerine gidileceği açıklanmıştır. 2575 sayılı Danıştay Kanununun 23/a ve 2577 sayılı İYUK. 46/I. maddeleriyle de vergi mahkemelerinin kararlarına karşı temyizden Danıştaya müracaat edileceği hükme bağlanmıştır. Bütün bu hükümler varken, mükellefleri, adlarına tarh edilen vergiler ile kesilen cezalara karşı kanun yollarına gitmekten menetmeye, dolayısıyla bu mahkemeleri devre dışı bırakmaya imkan bulunmamaktadır. Sayıştayca tazmin hükmü tesis edilmesi bile, Sayıştay'ın kesin hükmüne konu teşkil eden işlemin hukuki sonuçlarından etkilenen üçüncü kişilerin özellikle mükelleflerin Sayıştay'ın kesin hükmünden önce veya sonra ihtilaf yaratarak yukarıdaki mevzuat hükümleri uyarınca idari yargıya müracaat edecekleri tabiidir. Sonuçta Sayıştay'ın sorumlular hakkında verdiği kesin hükümle Danıştay kararları arasında uyumsuzluklar doğabilecektir.

İkinci bir husus olarak, mükellef beyanından kaynaklanan noksan tarhiyat nedeniyle sorumlulara sorumluluk tevcihi doğru bulunmamıştır. Zira 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 13 üncü maddesi uyarınca saymanlar ile gelir ve gider tahakkuk memurları ancak düzenledikleri belgelerin sıhhatinden ve kanunlara mutabakatından sorumlu tutulabilirler. Devlet adına alınan bir mal veya yapılan bir hizmet karşılığında ödeme yapılırken, tediyeinin miktarını belirlemek ve mevzuata uygunluğunu sağlamak yetkisi tamamen gider tahakkuk memurlarına aittir. Bu memurlarca mevzuata uygun bulunarak gerçekleştirilen miktar âhizlerine ödenmektedir. Ödemenin miktar ve mahiyetini tayinde âhizlerin hiçbir etkisi bulunmamaktadır. Beyana dayalı vergilendirme usulünde ise, mükelleflerce beyan edilen miktar üzerinden vergi salınmaktadır. Tarh ve tahakkuk ettirilen verginin miktarını mükellef belirlemektedir. Her ne kadar gelir idaresinin bu beyanların doğruluğunu araştırmak ve gerçek gelirler üzerinden vergi salınmasını temin etmek yetkisi varsa da, görevlileri kullanamadıkları bir yetkiden dolayı sorumlu tutmak mümkün değildir. Bu bakımdan mükellefler beyanları ile bağlıdırlar ve vergi dairesi de aksi ispat edilinceye kadar bu beyanlara itibar etmek durumundadır. Bu nedenle beyana dayalı vergi tarhı ve tahakkuku işlemlerinde tahakkuk memurunca düzenlenen belgelerde başkaca bir noksanlık olmadığı sürece sırf noksan beyanda bulunulması nedeniyle sorumluluk tevcihi doğru görülmemiştir.

Diğer taraftan, Sayıştay yargısına kimlerin tabi olacağı genel bütçeli idareler açısından, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununda düzenlenmiştir. Aynı kanunun 118 inci maddesi hükmü uyarınca, özel kanunlarınca hılasına bir hüküm bulunmadığı sürece katma ve özel bütçeli idareler de mali anayasa niteliğinde olan bu kanun hükümlerine tabidirler. Vergi dairesi hesaplarının denetimi sonucu sorumlu tutulacak kişiler de, 1050 sayılı kanun hükümlerine uygun şekilde 2996 sayılı Maliye Vekaleti Teşkilat ve Vazifeleri Hakkında Kanunun 23, 28 ve 29 uncu maddelerinde belirlenmiştir. Bu sorumlular arasında mükelleflere yer verilmemiştir. Halbuki hatalı beyandan kaynaklanan vergi ziyai hallerinde sorumlu tutulması gereken kişiler gerçek dışı beyanlarıyla vergi ziyasına neden olan, bu yüzden kendilerini savunmaları gereken ve sonuçta salınacak vergi ve cezaları ödemek zorunda kalacak olan mükellefler olmalıdır. Bu sebeptendir ki ikmalen, resen ve idarece vergi salınması hallerinde vergi dairelerince durum öncelikle mükelleflere tebliğ edilmekte ve tarhedilen vergilerde maddi hata veya mevzuata aykırılık gördükleri takdirde iddialarını kanıtlayıcı belgelerle dava açmaları istenilmektedir. Ayrıca VUK'na 205 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle eklenen

Ek I inci maddede "Uzlaşma" müessesesi düzenlenmiştir. Bu maddeyle, resen veya ikmalen tarh edilen vergilerle bunlara ilişkin cezaların tahakkuk edecek miktarları mevzuunda idare ile mükellefler veya cezaya muhatap olanlara uzlaşma imkânı tanınmıştır. Bütün bu idari işlemlerin (ihbarname tebliği, uzlaşma imkânı verilmesi gibi) Sayıştay'ca yerine getirilmesi mümkün olmadığı gibi yerinde de değildir. Bu prosedür ihmal edilerek (özellikle mükellef savunmaları alınmadan ve uzlaşma imkânı verilmeden) aralarında gerçek sorumluların dahi bulunmadığı görevlilere tazmin hükmedilmesine ise imkan bulunmamaktadır.

Esasen, sorumluların noksan tarhiyat nedeniyle ahizlere müracaat etmeleri halinde de, gecikmelide olsa bu prosedür yine işletilecek, sonuçta kararlar arasındaki uyuşmazlığın 832 sayılı Kanunun Ek 2 nci maddesi uyarınca Danıştay kararı doğrultusunda giderilmesi gerekecektir. Sorumluluğa ahizlerin de iştirak ettirilmesi konusu ise müteaddit defalar, son olarakta Maliye ve Gümrük Bakanlığının 3.3.1980 tarih ve 20560 sayılı yazısı ekinde sunulan "Genel Mali Yönetim Yasası" tasarı taslağının 128 inci maddesi dolayısıyla Sayıştay gündemine girdiği halde, Genel Kurulumuzda kabul görmemiştir. Bu kararlar verilirken, diğer bazı sakıncaların yanında, ahizlerin Sayıştay yargısına dahil edilmesinin konu ve tarafları aynı olan davalardan yargı mercilerince değişik kararlar verilmesine ve yetki çatışmalarına neden olacağı, yargı birliğini bozacağı da düşünülmüştür. Kaldı ki belirttiğimiz diğer sebepler karşısında mükelleflerin sorumluluğa iştirak ettirilmesi de tek başına bir çözüm yolu olmayacaktır.

Belirtilmesi gereken diğer bir hususta; Yapılan denetim sonucunda çoğu zaman maddi delillere göre vergi kayıp ve kaçaklarının tespiti zor olacak ve ikmalen vergi salınmasını gerektiren matrah farkının defter kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere göre tespiti mümkün olmayacaktır. Bu gibi durumlarda tazmin hükmedilecek net bir miktar belirlenemediği için konunun, değerlendirilerek resen vergi tarh ettirilmesi için Bakanlığına bildirilmesi gerekecektir.

Görülüyor ki, Sayıştay'ca yapılacak gelir denetiminin sonunda, idari işleyişe engel olunarak ve gerçek müsebbiplerin savunmaları alınmadan sonradan değiştirilmesi gereken sağlıklı bir tazmin hükmü tesisi yerine, vergi ziyanın cezası ile birlikte normal prosedürü dahilinde gerçek sahiplerinden (mükelleflerinden) tahsilini teminen icraya direktif verilmesi daha uygun olacaktır.

III- Kararın II nci kısmında açıklanan nedenlerle noksan beyandan kaynaklanan Vergi Ziyai hallerinde görev kusuru bulunmayan sorumlular adına tazmin hükmü tesisi uygun görülmediğinden sorumluların kimler olacağının tayinine mahal bulunmamaktadır.

S O N U Ç

I- Belediye hesaplarında da gelir denetimi yapılırken Sayıştay'ın denetimine giren diğer idare ve kurum hesaplarında olduğu gibi 832 sayılı kanunun gelir denetimine ilişkin hükümlerinin uygulanmasının tabii bulunduğu, esasen bu hususun 8.7.1971 tarih ve 3523 sayılı Sayıştay Genel Kurulu Kararı ile de açıklığa kavuşturulmuş olduğuna,

II- 832 sayılı Kanunun gelir denetimine ilişkin hükümlerinde tarhtan bahsedilmemesinin tarhiyatın dayanağı olan belgelerin incelenmesine engel teşkil etmeyeceğine, anılan Kanunun 29 uncu maddesi uyarınca denetim esnasında gerekli görüldüğü takdirde, her türlü bilgi ve belgenin istenilebileceğine,

Aynı kanunun 61 inci maddesinin ilk fıkrasında belirtildiği üzere, hesap ve işlemlerin yargılanması sonunda mutlaka beraet veya tazmin kararı verilmesi gerekmeyip, icabettiğinde durumun ilgili mercilere duyurulmasının da mümkün bulunduğu, etkin bir vergi denetimi için mutlaka kazaî bir karar verilmesinin şart olmadığına,

III- Noksan beyana dayalı vergi ziyai hallerinde sorumluluk tevcihi doğru olmadığından, sorumluların kimler olacağının tayinine mahal bulunmadığına,

Oybirliğiyle karar verildi.

TEMYİZ KURULU KARARLARI

Derleyen

Erdoğan DEDEOĞLU

Sayıştay Denetçisi

Karar No: 22751

Karar Tarihi : 12.5.1992

ÖZETİ : *Bütün giderlerin araç sahibine ait olduğu yalnızca nakliye işi karşılığında ödeme yapılması şeklindeki "araç kiralama-sı" olayının hukuki yönünün kiralama değil ihale yoluyla yaptırılan ticari bir iş olduğu ve karşılığında elde edilen gelirin Gayrimenkul Sermaye İradı olmayıp ticari kazanç olması nedeniyle vergi tevkifatına tabi tutulmaması gerektiği hk.*

Kamyon kiralama karşılığında yapılan ödemelerden gelir vergisi tevkifatı yapılması gerektiği hususunda 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 70. maddesi uyarınca motorlu nakil ve cer vasıtaları, her türlü motorlu araç makina ve tesisat ile bunların eklentilerinin sahipleri, mutasarrıfları, zilyedleri, irtifak ve intifa hakkı sahipleri veya kiracıları tarafından kiraya verilmesi durumunda elde edilen gelirin gayrimenkul sermaye iradı sayılacağı bu nedenle aynı yasanın 94/A maddesi gereğince yapılan ödemelerden ödemeyi yapan kişi veya kurumlarca istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapacakları belirtilmiştir. Oysa yapılan kiralama işi, idare tarafından gösterilen ocaklardan yollara stabilize malzeme nakli işi olup "kamyon kiralama" adı altında 2886 sayılı Kanunun 45 inci maddesine göre teklif alma usulü ile ihale edilmiş ve ödemede bir kamyon için yapılacak "her sefer için verilecek miktar" olarak belirlenmiştir. İş yapacak olan kamyonlara ilişkin hiçbir işletme gideri (tamir, bakım, yakıt, yedekparça v.s.) şoförlerin iase ve ibaresi idarece üstlenilmemiş, araçlara çalışılmayan süre için bir ödeme yapılmamış sadece ocak ile yapılan yol arasında taşınan stabilize malzeme ile yapılan her sefer için araç başına bir ödeme yapılmıştır. Ve nihayet araçlarla idare arasındaki kira olayının hukuki bağını teşkil eden araçların idareye teslimi gibi bir durumda mevzubahis olmamıştır.

Bu durumda taşıtların benzin, yağ, onarım ve işletme ile ilgili bütün masrafları ve şoförlerin iase ve ibatesinin müteahhide ait olduğu, araçların çalışmadığı günler için herhangi bir ödemede bulunulmadığı ve araçların grup amirliğine teslim edilmediği dolayısıyla bir kiralama işleminden bahsedilemeyeceği ve elde edilen gelirin gayrimenkul sermaye iradı değil ticari kazanç olduğu dolayısıyla söz konusu gelirin tevkifata tabi tutulmaması gerektiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda olayın hukuki yönü araç kiralama değil ihale yoluyla yaptırılan bir nakliye işi yani ticari iş olup dolayısıyla Gelir Vergisi Kanunu Uyarınca vergi tevkifatı yapılmasına mahal yoktur.

ÖZETİ : *Damga vergisi kanununa göre kesilecek %05 nisbetindeki damga vergisi kesintisinin KDV'li miktarlar üzerinden hesaplanması, %03 nisbetindeki karar pulunun ise KDV'siz miktarlar üzerinden hesaplanması gerektiği hk.*

Orman Muhafaza Memurlarının kışlık elbise dikiş ücretlerinin ilgili firmaya ödenmesi sırasında düzenlenen ve ilgililer tarafından imzalanan verile emri üzerinde yazılı bulunan miktar (Katma değer vergili miktar) esas alınarak Damga Vergisi Kanununa ekli değişik (1) sayılı tablonun IV/h sırasına göre %05 oranında damga vergisi kesintisi yapılması gerekmektedir.

Ancak yetkili organlar tarafından düzenlenen satın alma kararından Damga Vergisi Kanununa göre alınması gereken %03 nisbetinde karar pulunun Katma Değer Vergisiz fiyatlar esas alınarak hesaplanması gerekmektedir.

ÖZETİ : *Tedavi Yönetmeliği çerçevesinde belirlenen esaslar dairesinde ödenecek tedavi giderlerine ait Katma Değer Vergisinin Kurum ve Kuruluşlarca karşılanacağı hk.*

1987 Yılında uygulanan (1) nolu Bütçe Uygulama Talimatının "Dış Tedavileri" başlıklı 8. maddesi ile, resmi sevk yoluyla serbest dış tabibliklerinde yaptırılan kron ve proteze ilişkin giderlerden, tek çene için 45.000, alt-üst çene için 90.000 lira üzerinden ödeme yapılacağı belirtilmiş, ancak aynı talimatın 15. maddesiyle de "Tedavi Yönetmeliği çerçevesinde ve bu talimatta belirlenen esaslar dairesinde ödenecek tedavi giderlerine ait Katma Değer Vergisinin kurum ve kuruluşlarca karşılanacağı ifade edilmiş olduğu cihetle Bütçe Uygulama Talimatı ile getirilen sınıra KDV ilave edilmek suretiyle ödeme yapılmasında mevzuata aykırılık yoktur.

DAİRELER KURULU KARARLARI

Derleyen :

Erdoğan DEDEOĞLU

Sayıştay Denetçisi

Karar No: 811/2

Karar Tarihi : 1.4.1992

ÖZETİ : Araştırma Merkezi döner sermaye işletmesi yönetmeliği taslağı hakkında görüş bildirilebilmesi için öncelikle hukuken kurulmuş bir araştırma merkezinin mevcut olması gerektiği hk.

Gereği Görüşüldü :

..... Üniversitesi Rektörlüğünce hazırlanıp Yükseköğretim Kurulunun onayı Maliye ve Gümrük Bakanlığının görüşü alındıktan sonra 832 sayılı Kanunun 105. maddesi hükmü uyarınca Sayıştay'a gönderilmiş bulunan Üniversitesi Tarımsal Araştırma Merkezi Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği" taslağının görüşülmesine geçilmeden önce söz alan Üye tarafından;

"Söz konusu araştırma merkezi döner sermaye işletmesi Yönetmeliği taslağı hakkında görüş bildirilebilmesi için öncelikle, hukuken kurulmuş bir araştırma merkezinin mevcut olması, bunun için de 2547 sayılı Kanunun değişik 7 nci maddesi d/2 fıkrası hükmünün öngördüğü Yükseköğretim Kurulu Kararının ve merkezin faaliyet alanı ve teşkilâtını belirleyen yayımlanmış bir yönetmeliğinin başka bir ifade ile mevzuatının bulunması icabetmekte olduğu halde, Başraportörlükçe yapılan araştırma sonucu söz konusu merkezin kuruluşuna ilişkin Yükseköğretim Kurulu Kararının mevcut olduğu ancak Resmi Gazetede yayımlanmış bir yönetmeliklerinin bulunmadığı anlaşıldığından, bu aşamada taslak hakkında görüş bildirilmesinin mümkün olmadığının" ileri sürülmesi üzerine yapılan görüşmeler sonucunda;

..... Üniversitesi Tarımsal Araştırma Merkezinin kuruluşuna ilişkin olarak, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun, Yükseköğretim Kurumlarının görevlerinin sayıldığı 7 nci maddesi d/2 fıkrası hükmünün öngördüğü 27.9.1990 tarih ve 901217 sayılı Yükseköğretim Kurulu Kararının mevcut olduğu, diğer bir deyişle merkezin kuruluşuna ilişkin onayın bulunduğu ancak, merkezin teşkilatı, organları, faaliyet alanlarını belirleyen yayımlanmış bir yönetmelikleri bulunmadığı yani merkezin hukuken tesis edilmediği anlaşılmıştır.

Bu durumda bahse konu araştırma merkezi döner sermaye İşletmesi Yönetmeliği taslağı hakkında görüş bildirilebilmesi için öncelikle hukuken kurulmuş bir merkezin mevcut olması icabettiğinden bu aşamada taslak hakkında görüş bildirilmesinin mümkün bulunmadığı ve taslağın Üniversitesine iadesi uygun olacağına oybirliğiyle,

Karar verildi.

ÖZETİ : *Sayıştay'dan görüş almak üzere gönderilen yönetmelik taslağı kamu maliyesini ilgilendiren hükümler taşıması halinde Maliye ve Gümrük Bakanlığının görüşü alındıktan sonra, incelenmek üzere Sayıştay'a gönderilmesi gerektiği hk.*

Gereği Görüşüldü :

Başbakanlık Koordinatörlüğünde, Genel Kurmay Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye ve Gümrük Bakanlığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, Ulaştırma Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü ile Yapı İşleri Genel Müdürlüğü temsilcilerinden oluşan bir çalışma grubunca hazırlanıp 832 sayılı Kanunun 105. maddesi hükmü uyarınca Sayıştay'a gönderilmiş bulunan "Karayolu ile Uluslararası Eşya Taşıyan Araçların Seyir, Konaklama, Denetleme, Güvenlik ve Gümrük İşlemlerine Ait Yönetmelik" taslağının görüşülmesine geçilmeden önce söz alan Üye'ün, 178 sayılı Maliye ve Gümrük Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin, Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün görevlerinin belirtildiği 10. maddesinin (g) bendinin, "Harcama Politikalarını etkileyebilecek her türlü kanun, tüzük, kararname ve yönetmelik tekliflerini inceliyerek bunlar hakkında Bakanlığın görüşünü hazırlamak." şeklindeki hükmü uyarınca söz konusu taslak hakkında Maliye ve Gümrük Bakanlığı görüşünün bahse konu Genel Müdürlük tarafından verilmesi gerektiğini, ileri sürmesi üzerine, bu konuda yapılan görüşmeler ve dosya üzerinde yapılan incelemeler sonucunda;

Dosya ekleri arasında Maliye ve Gümrük Bakanlığı görüşünün bulunmadığı tespit edilmiştir.

Oysa, 178 sayılı Maliye ve Gümrük Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2. maddesi uyarınca her türlü gelir ve gider işlemlerine ait mevzuat düzenlemelerinde Maliye ve Gümrük Bakanlığının görüşü alınması zorunlu bulunmaktadır.

Sayıştay'dan görüş alınmak üzere gönderilen yönetmelik taslağı kamu maliyesini ilgilendiren hükümler taşıması nedeniyle Maliye ve Gümrük Bakanlığının görüşü alındıktan sonra, incelenmek üzere Sayıştay'a gönderilmesi gerekir.

Söz konusu taslak ise, Başbakanlığın koordinatörlüğünde ilgili Bakanlık ve kuruluş temsilcilerinden oluşan grupca düzenlenmiş ve bu grup içerisinde Maliye ve Gümrük Bakanlığından üç kişi de yer almıştır. Ancak bu kişiler Bakanlıkça tespit edilen görüşü anlatmak için değil, taslakla ilgili ön hazırlıklara katılmış ve bunun neticesi olan tutanağın oluşumunda bulunmuşlardır. Dolayısıyla bu grubun hazırlamış olduğu metin hakkında Maliye ve Gümrük Bakanlığının görüşü bilinmemektedir.

Bu nedenle, Maliye ve Gümrük Bakanlığının bu konudaki görüşünün tespiti için taslağın Dairesine İadesine çoğunlukla karar verildi.

ÖZETİ : *Denizli Belediyesince 1580 sayılı Belediye Kanununun 43 üncü fıkrasına istinaden düzenlenip Maliye ve Gümrük Bakanlığının görüşü alındıktan sonra 832 sayılı Kanunun 105. maddesi hükmü uyarınca Sayıştay'a gönderilmiş bulunan "Denizli Belediyesi Tanzim Satış Mağazaları Fon Yönetmeliği" taslağının görüşülmesi sırasında, "Tahakkuk Memurluğu" hakkında alınan prensip kararı*

Gereği Görüşüldü :

Ayrıca bu bentte İşletme Müdürünün gider gerçekleştirme memurluğu görevinde yürüteceği açıkça belirtildiği halde, taslağın 28 inci maddesinde; "Fon ile ilgili olarak ihtiyaca göre bir veya birden fazla tahakkuk memuru görevlendirilebilir." denilmek suretiyle, tahakkuk memurluğu görevinin amiri itaca sırf bu iş için atanacak bir ve birden fazla kişi tarafından yürütülecek kadrolu bir görev alacağı belirtilmiştir.

Kamu yönetiminde bir kimsenin bir görevinin yapılmasından sorumlu tutulabilmesi o görevin gerektirdiği yetkiyi haiz olmasına bağlıdır. Aksi takdirde, görevlileri yetkili olmadıkları bir husustan dolayı sorumlu tutmuş oluruz ki bu durum kamu yönetimi ilkeleriyle bağdaşmayacağı gibi, uygulamada bazı yetki çekişmelerine de neden olabilir. Bu sebeptendir ki 1050 sayılı kanunun değişik 22 nci maddesi hükmü gereğince genel bütçeli kurumlar açısından hangi görevlilerin tahakkuk memuru sayılacağı bütçe kanunlarındaki ayırımda gözönünde bulundurularak Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belli edilmekte, tahakkuk memuru sayılanlara ita amirliği yetkisinin verilmesi durumunda bu görevin yetki kademesindeki en yakın yönetici tarafından yürütülmesi gerekmektedir. Böylece bir görevin yapılmasında yetki sahibi olan üst yöneticiler mal almak veya hizmet ifa etmek suretiyle bu görevlerini gerçekleştirirken yaptıkları hatalardan sorumlu tutulmaktadır. Diğer kurumlarda da ya teşkilât kanunları, tüzük ve yönetmelikleriyle ya da amiri ita onaylarıyla kendilerine ikinci derece amiri italık verilebilecek düzeydeki, bunlara ita amirliği yetkisinin verilmesi durumunda da yetki zincirindeki en yakın yöneticilere bu görev verilmektedir.

Bu durum karşısında, tahakkuk memurluğu görevinin işletme müdürünce üstlenilmesi daha uygun olacağından, Belediye Başkanınca atanacak yetkisiz bir kişinin sorumlu sıfatıyla Sayıştay'a muhatap tutulması kabul edilemeyeceğinden, bu fıkranın kabulü ve 28 inci maddenin ilk fıkrasının çıkarılması suretiyle maddeler arasındaki tutarsızlığın giderilmesi,

Uygun olacağından oybirliğiyle,

karar verildi.

DAİRE KARARLARI

Derleyen
Sadettin DOĞANYİĞİT
Sayıştay Denetçisi

İHALE MEVZUATI İLE İLGİLİ DAİRE KARARLARI

Daire : 2 Tarih: 5.11.1991 Tutanak No: 30301/24 Özel İdare

..... Çimento Fabrikasının yazılarında, torbalı portland çimento üretiminin yetersiz olması nedeniyle piyasaya katkılı portland çimento sevk edildiği bildirilmiştir.

Bu durumda, katkılı portland çimento fiyatı üzerinden fiyat farkı ödenmesi gerekirken, Fiilen kullanılmayan portland çimento fiyatı üzerinden Fiyat farkı ödenmesi mümkün değildir.

Daire : 2 Tarih : 14.5.1991 Tutanak No : 30238/16 Üniversite

Malzeme Fiat Farkları; fiat farkı ödemelerinde uygulanacak esasları belirleyen 88/13181 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesinin malzeme fiat farklarını düzenleyen 9. maddesinde belirtilen malzemeler için ödenecek olup, maddede belirtilmeyen malzemeler için fiat farkı ödenmesi mümkün değildir.

Söz konusu 9. maddenin 2. fıkrasında belirtilmediği halde, işlerin özelliği bakımından adları, baz fiyatları ve fiat farkı usleri sözleşmelerinde belirtilen malzemeler içinde fiat farkı ödenebilecektir. (Kararname Md. 9.8) Ancak işe ait sözleşmede bu yolda bir düzenleme olmadığı için, sebep ne olursa olsun, mermer için malzeme fiat farkı ödenmesi yasal değildir.

Daire : 5 Tarih : 5.2.1992 Tutanak No : 7936-2 D.S.İ.

Baraj yapımı sırasında bozulan karayolunun onarımında, "Barajlarda yol yapımı"na dair B-15309 ve B-15313 No.lu pozların uygulaması gerekirken "Barajlarda kazı yapımı"na ilişkin B-15306 ve B-15310 poz no.lu imalatların kullanılması sonucu yersiz ödenen miktarların sorumlularına ödetirilmesine karar verildi.

Daire : 2 Tarih : 20.2.1992 Tutanak No : 30401 Belediye

14.002, 18.185 ve 18.190 no.lu pozlarda toplam 9.489.931 m³ iş yapıldığı halde nakliye metraji çıkarılırken bu miktarlar 1.1 katsayı ile artırılmış ve artırılan bu bedel üzerinden nakliye bedeli verilmiştir.

Bayındırlık İşleri Genel Şartnamesinin taşıma teknik şartnamesi bölümüne göre kazıların hacimleri projesindeki ölçülere göre hesaplandığından makliyelerde bu miktar üzerinden ödeme yapılması gerekip, herhangi bir katsayı ile artırmak mümkün değildir.

Daire : 2 Tarih : 14.5.1991 Tutanak No : 30238 Üniversite

Fiyat farkı hesabında uygulanacak esasları düzenleyen 88/13181 sayılı B.K.K.'na göre (md. 9.2.1.6) betonarmade kullanılan demir ve çeliklerin fiyat farkında 13. mm. düz çelik çubuğun Türkiye Demir Çelik işletmelerindeki fabrika toptan satış fiyatları dikkate alınacaktır. Kararnamenin bu hükmü karşısında T.D.Ç.İ İzmir Satış Deposu Fiyatlarının kullanılmasına ve fiyat farkının bu miktarlar üzerinden ödenmesine imkan bulunmamaktadır.

Daire : 2 Tarih : 22.10.1991 Tutanak No : 30295/16 Deft. Muh.

8/13181 Sayılı B.K.K. ekli esasların (9.2.2) maddesinde; Maliyetlerindeki en önemli unsurun fiyatı kamu kuruluşları tarafından belirlenen malzemeler içinde fiyat farkı verileceği esası getirilerek (b) fıkrasında kalıp, iskele, doğrama, çatı ve iksalada kullanılan kereste için fiyat farkı verileceği açıklanmıştır.

Bu itibarla, lambiri ve dolap yapımı, taban, tavan ve duvar kaplanması gibi özel imalatla kullanılan kerestenin yukarıdaki tanım içinde düşünülmeyeceği cihetle bu tür imalatla kullanılan kereste için fiyat farkı ödenmesi mümkün değildir.

Daire : 2 Tarih : 10.10.1991 Tutanak No : 30286 Deft. Muh.

Kazı İşleri Genel Teknik Şartnamesinin 2.4 maddesinde, kazılardan çıkan malzemenin projesine göre ve idarenin göstereceği yerlerin dolgusunda kullanılacağı ve bütün ihtiyaç karşılandıktan sonra geriye kalan malzeme idarenin göstereceği yere depo edileceği belirtilmiştir.

Kazıdan çıkan toprağın 108.876 m³'ü dolguda kullanılmıştır. Bu durumda kazıdan çıkan hafriyatın tamamına nakliye bedeli ödenmesine imkan bulunmamaktadır.

Daire : 2 Tarih : 20.2.1992 Tutanak No: 7936-5 D.S.İ.

B-23.255/A, B-23.255/A.3, B-23.302/A., B-23 D/B-A2, B-23. D/4, B-23. D/3-1, B-23. D/3-5 ve B- 23. D/4-A pozlarında yazılı ihzarat malzemelerinin satın alma fiyatlarının tespitine ilişkin yeni fiyat tutanaklarında oluşacak Fiyata müteahhit kârı ve eksiltme tenzilatının uygulanmaması gerekir.

Paçal kazı imalatı için düzenlenen paçal kazıya ait fiyat tespit formunda kazı fiyatına dahil edilen 200 mt mesafeye taşıma bedelinin $(200-25)=175$ mt'nin taşıma bedelinin bulunması suretiyle paçal kazı fiyatının saptandığı görülmüştür.

İş ile ilgili olarak düzenlenen sözleşme eki paçal kazı birim fiyat tesbit formunda, elle kazılarda 4 mt. makinalı kazılarda 25 mt mesafenin taşıma bedeli 14.000 ve 15.000 poz no.lu birim fiyatların bünyesinde yer alması sebebiyle; şantiye dahili 196 ve 175 mt mesafeye taşıma bedeli hesaplanırken önce 25 ve 4 mt nin nakliye bedeli ayrı ayrı hesabedilip bulunan miktarların 200 mt mesafe için tespit edilen taşıma bedelinden düşülerek kalan miktarın 175 ve 196 metreye taşıma bedeli olarak paçal kazı fiyatına dahil edilmesi gerekmektedir.

Oysa, paçal kazı fiyatları hesaplanırken, 25 mt. ve 4 mt nin taşıma bedelinin kazı birim fiyatı içinde olduğu gerekçesiyle 200 mt lik nakliye mesafesinden 25 mt ve 4 mt nin mesafe olarak düşülmesi suretiyle 175 mt ve 196 mt ye taşıma bedelinin paçal kazı fiyatlarına dahil edildiği görülmektedir.

Açıklanan nedenlerle, paçal kazı fiyatlarına dahil edilen 175 mt ve 196 mt.ye taşıma bedelinin $(200-4)=196$ mt. $(200-25)=175$ mt şeklinde mesafeden mesafenin düşülerek bulunması sonucu toplam ... liranın sorumlulara ödettilmesine karar verildi.

88/13181 Sayılı fiyat farkı kararnamesinin 9.2.1. maddesinin c bendinde aynen;

"Demir ve çelikten imal edilmiş her çeşit lamalar, demir ve galvanizli boru, her kalınlıktaki düz siyah DKP ve baklavalı saçlar, galvanizli düz ve dalgalı sac, sacdan yapılmış profil, boru ve bu sayılanlarla imal edilen demir çelik aksamı ve çelik boruları için 2,5 mm. kalınlıkta ve 1200 x 2400 mm boyutlarındaki düz siyah sacın (HRU) Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.deki fabrika toptan satış fiyatı esas alınır" denilmiştir.

İnşaat bünyesine giren 4 mm kalınlığındaki siyah sac için fiyat farklı hesaplanırken, Fiyat Farkı Kararnamesinde belirtildiği üzere 2,5 mm kalınlığındaki 1200 x 2400 mm. boyutlarındaki düz siyah (HRU) sacın zamlı fiyatının esas alınması gerekirken 4 mm kalınlıktaki 1500 x 6000 boyutlarındaki sacın zamlı fiyatı esas alınması sonucu sorumlulara lira tazmin hükümlenmesine karar verildi.

Daire : 2 Tarih : 9.11.1991 Tutanak No: 30301/51 Özel idare

Söz konusu ödeme miktarının kesin hakediş raporu ile düzeltildiği ifade edilmişse de buna ilişkin verile emrinin gönderilmediği anlaşılmıştır. Bu nedenle düzeltildiği ifade edilen miktarın kesin hakediş raporunun muhasebe kayıtlarına intikal ettiğini gösteren verile emrinin ibrazına değin tazmin hükmolunmasına karar verildi.

Daire : 2 Tarih : 5.11.1991 Tutanak No : 30301/43-AÖzel İdare

Ödenek dilimi lira eksik harcanmış olduğuna göre, bu meblağı dolduruncaya kadarki iş miktarı için 1987 yılı birim fiyatları üzerinden ödeme yapılması, diğer bir ifade ile fiyat farkı ödenmemesi gerekir.

HARCIRAH MEVZUATI İLE İLGİLİ DAİRE KARARLARI

Daire : 2 Tarih : 21.4.1992 Tutanak No : 30435/22 Sağ.K.Saym.

1- 15.10.1989 tarihleri arasında konferans vermek üzere yurt dışına gönderilen....'e 3.10.1989-13.10.1989 tarihleri arasında 11 gün için yurt dışı harcırah ödenmiş ise de; 6.12.1989 tarih ve 13158 sayılı verile emrine ekli 13.11.1989 tarihli Hauston Mehhodist hastanesinin faturasından; adı geçenin 3.10.1989 tarihinde hastaneye kabul edildiği ve 20.10.1989 tarihinde taburcu edildiği anlaşılmıştır.

Bu itibarla 3.10.1989- 20.10.1989 tarihleri arasında hastanede yatarak tedavi gören'e 3.10.1989-13.10.1989 tarihleri arasında lira harcırah yevmiyesinin ödenmesine imkan bulunmamaktadır.

Daire : 5 Tarih : 12.5.1992 Tutanak No : 7997 Def. Muh.

6245 Sayılı Kanunun 39. maddesi hükmünün, aynı günde gidilip dönülmesi mümkün olan veya o günün gecesini de geçirmek suretiyle yapılan geçici görev seyahatlerinde uygulanması gerekir. Bir program dahilinde görev yapan denetim elemanlarının ise harcırah 33. madde de düzenlenmiş ve her denetim elemanının adları ayrı ayrı sayılarak veya mütaka merkezleri tamimlanarak yevmiye miktarları tek tek tesbit edilmiştir. Yolluk bildirimlerine gidiş dönüş saatleri yazılmayan, ancak çalışma programları uyarınca görevleri devam ettiği anlaşılan sözkonusu denetim elemanları için 39. madde hükmünün uygulanması mümkün değildir.

Daire : 2 Tarih : 3.10.1991 Tutanak No: 30281-5 Ordu Deft.

6245 sayılı Harcırah Kanununun 18/c ve 20. maddesindeki hükümlerden anlaşılacağı üzere hastalardan yatarak tedavi görenlere tedavi süresince yevmiye verilmemektedir.

Refakatçilerin görevi de hastaların hastaneye yatırılması ile sona ereceğinden yatarak tedavi süresince refakatçilere yevmiye verilmemesi gerekir.

PERSONEL MEVZUATI İLE İLGİLİ DAİRE KARARLARI

Daire : 5 Tarih : 28.4.1992 Tutanak No: 7980 Deft.Muh.Müd.

Bayındırlık Müdürlüğünde görevli teknik elemanların çalışması kontrol hizmeti mahiyetinde olduğundan, bu çalışmanın 109 seri No.lu Devlet Memurları Genel Tebliğinde yeralan esaslara göre "arazi çalışması" olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Bu itibarla, kontrollük hizmeti yapanlara ödenmesi gereken yan ödeme ve özel hizmet tazminatı yerine, arazi çalışması yapanlara verilmekte olan özel hizmet tazminatı ve yan ödemenin verilmesi suretiyle fazla ödenen ... TL'nin sorumlularına ödettirilmesine karar verildi.

Daire : 2 Tarih : 10.10.1991 Tutanak No: 30286 Deft.Muh.Müd.

Kadastro komisyonlarında veya kadastro hizmetlerinde görevli personelden 3402 sayılı kadastro kanununa göre fiilen arazi üzerinde çalıştıkları sürelerle münhasır olmak üzere Bakanlıkça tespit edilecek miktarda aylık ödenek verilmesi gerekirken, fiilen arazide çalışılmayan günler için de ödenek verilmesine imkan bulunmamaktadır.

Daire : 5 Tarih : 28.4.1992 Tutanak No: 7980 Deft.Muh.Müd.

Devlet Memurlarına Yapılacak Giyim Yardımı Yönetmeliğine ekli bulunan ve kimlere giyim yardımında bulunulacağını gösteren cetvelde; sadece "Ayniyat Görevlisi" sayıldığı "Ayniyat Saymanı" ünvanına yer verilmediği, savunmalarda da söz konusu dairede Ayniyat Saymanından başka bir ayniyat görevlisi olup olmadığı veya Ayniyat Saymanının aynı zamanda Ayniyat görevlisi olarak çalıştığı yolunda bir ifade yeralmadığından, Ayniyat Saymanına giyim yardımında bulunmasının mümkün olmadığına karar verildi.

Daire : 2 Tarih : 3.12.1991 Tutanak No : 30332/3 Mal Müdürlüğü

3402 sayılı yasaya göre kadastro personeline ödenen tazminatların hesabında kadastro müdürünün (teknik personel) ek göstergesi değil, 1. derece devlet memurunun ek göstergesi dikkate alınmalıdır.

Daire : 2 Tarih : 3.10.1991 Tutanak No : 30279 Mal Müdürlüğü

Verile emirleri ekleri arasında her ne kadar giyim eşyalarının alındığına dair fatura ve tesellüm makbuzları varsa da, daha ucuz teklif veren firma olduğu ve memurlara yapılacak Giyecek Yardımı Yönetmeliği'ne göre hak ettikleri giyim eşyaları dışında özel tercihlerine uygun mal aldıklarını beyan eden, tutanakları imzalayan hak sahipleri bulunduğu cihetle, söz konusu hususların soruşturularak sorumluların tespiti için Milli Eğitim Bakanlığına yazı yazılmasına ve verile emri tutarı liranın hüküm dışı bırakılmasına karar verildi.

Daire : 2 Tarih : 3.10.1991 Tutanak No : 30278/11 Deft. Muh.

... 'nin vekalet onayından, baştabiplik görevine vekaleten ve 657 sayılı Kanunun 86. maddesinin 2. fıkrasına göre aylıksız olarak atandığı anlaşıldığından adı geçen vekalet ücretinin ödenmesine imkan bulunmamaktadır.

VERGİ MEVZUATI İLE İLGİLİ DAİRE KARARLARI

Daire : 2 Tarih : 14.5.1991 Tutanak No : 30238 Üniversite

Uygulama ve Araştırma Hastanesinde kullanılmak üzere, 2886 sayılı kanunun 51/P maddesine göre yurt dışına akreditif açılmak suretiyle satın alınması kararlaştırılan bilgisayarlı tomoğrafi cihazının ödemelerinde Damga Vergisi kesilmediği görülmüştür.

Yurt dışına dönük olarak açılmış olan ihalelere yurt dışı firmaların yerli temsilcilerinin katılması ihalenin yurt dışı yapıldığı anlamını taşımaz. Bu durumda ihale yurt içi ihaledir ve ödemelerden % 0.5 Damga Vergisi kesilmesi gerekmektedir.

Daire : 2 Tarih : 5.11.1991 Tutanak No :30301/53 Özel İdare

Bayındırlık İşleri Genel Şartnamesinin 39. maddesinin 30.1.1985 gün ve 85/9048 sayılı kararname ile değiştirilen (a) bendinin son fıkrasında ay-
nen; "... bulunan miktardan sözleşmede yazılı kesintiler, varsa müteahhidin
idareye olan borçları ve cezalar ile kanunen alınması gereken vergiler kesi-
ilir. Bu miktara, idarece ilgili mevzuatına göre hesaplanacak K.D.V. ekle-
nir." denilmektedir.

İhzarat Fiyat Farkı kesintisinin hakediş tutarına K.D.V. eklendikten
sonra yapılması, diğer bir ifade ile K.D.V.'nin hesaplanmasında, ihzarat Fi-
yat Farkı kesintisi yapılmadan önceki tutarın esas alınması, mümkün de ğil-
dir.

Daire : 2 Tarih : 3.12.1991 Tutanak No : 30329/8 Belediye

İtfaiye Müdürlüğünde çalışan personele her ay nakit olarak ödenen
yemek ücretlerinden Gelir Vergisi kesintisinin yapılmadığı görülmüştür.

193 sayılı Gelir vergisi kanununun 2361 kanunla değişik 61. madde-
sinde, ücretin tanımı yapılarak nelerin bu kapsama girdi ği belirlenmiş olup,
bahse konu kişilere nakit olarak verilen yemek parasının da bu sayılanlar
meyanında oldu ğu açıkça anlaşılmaktadır.

Öte yandan, yine mezkûr kanunun 27. maddesi ile özel kanunlara da-
yanarak verilen yemek bedellerinin (tayin bedeli) müteferrik istisnalar bölü-
müne girmesi nedeniyle gelir vergisinden istisna oldu ğu hükme bağlanmış-
sa da 22 Haziran 1978 gün ve 2155 sayılı Bazı Kamu Personeline Tayin Be-
deli Verilmesi Hakkında Kanunda sözü edilen İtfaiye Teşkilatları yer alma-
mış bulundu ğundan bunlara nakit olarak verilen yemek ücretlerinin tayin
bedeli şeklinde nitelendirilmesi ve dolayısıyla Gelir Vergisinden istisna
edilmeleri mümkün bulunmamaktadır.

Hal böyle olunca, İtfaiye Müdürlüğünde çalışan personele her ay na-
kit olarak ödenen yemek ücretlerinin yine 193 sayılı kanunun 2239 sayılı ka-
nunla değişik 103. maddesi uyarınca % 25 oranında Gelir Vergisine tabi ol-
ması gerekmektedir.

Daire : 2 Tarih : 5.11.1991 Tutanak No : 30301/24 Özel İdare

Kamulaştırma bedeli olarak bankaya yatırılan ... liradan Damga Ver-
gisi kesintisi yapılmaması nedeniyle fuzulen ödenen söz konusu miktarın
sorumlulara ödettirilmesine karar verildi.

Daire : 2 Tarih : 3.12.1991 Tutanak No : 30329/2 Belediye

Raporda adı geçenler için serbest dış tabiplerine ödenen tedavi bedellerinin içinde K.D.V. olduğu halde ayrıca K.D.V. ödenmek suretiyle yersiz ödenen liranın sorumlulara ödettilmesine karar verildi.

Daire : 2 Tarih : 3.12.1991 Tutanak No : 30329/6 Belediye

20 Eylül 1988 tarihinde vergi dairesine ödenmesi gereken Ağustos 1988 dönemine ait Gelir ve Damga Vergisi kesintilerinden 4.452.474,-TL.lık bölümünün 1 gün gecikmeyle 21 Eylül 1988 tarihinde ödendiği görülmüş, öte yandan mezkûr vergi dairesinin bu nedenle 3.10.1988 tarihli ödeme emri ile 1 günlük gecikme zammı tahakkuk ettirdiği anlaşılmış ve 9.11.1988 gün ve 79195 sayılı Vergi Dairesi makbuzuyla da, söz konusu 1 günlük gecikme cezası olan 445.247, TL.nın bahse konu vergi dairesine ödendiği tesbit edilmiştir.

2772 sayılı Kanunla değişik 193 sayılı gelir vergisi kanununun 98. maddesinde, "94.madde gereğince vergi tevkifatı yapmaya mecbur olanlar bir ay içinde yaptıkları ödemeler ve tahakkuk ettirdikleri kârlar ve iratlar ile bunlardan tevkif ettikleri vergileri ertesi ayın 20. günü akşamına kadar ödeme veya tahakkukun yapıldığı yerin bağlı bulunduğu vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar....." denilmektedir.

Görüldüğü üzere, tevkif edilen vergilerin, belirtilen süre içerisinde de yaptırılması esas olup, bunun dışında hareket ederek faiz ve gecikme zammına sebebiyet vermek ilgililerin sorumluluğunu mucip olmaktadır.

Geç yatırılan vergi münasebetiyle ödenen gecikme cezası tutarının sorumlulara ödettilmesine karar verildi.

İŞ MEVZUATI İLE İLGİLİ DAİRE KARARLARI

Daire : 2 Tarih : 21.4.1992 Tutanak No : 20435/23 Sağlık K. Saym.

Her ne kadar raporda 3308 sayılı Kanun uyarınca Bakırköy Bölge Depo ve Tamirhane Müdürlüğünde beceri eğitimi yaptırılan meslek lisesi öğrencilerine fiilen çalışmadıkları cumartesi ve pazar günleri için, "Bakanlıklara Bağlı ve Bakanlıklarla İlgili Kurumlarda Öğrencilerin Yapacakları Staj Çalışmalarını Düzenleme Yönetmeliği" nin 4. maddesine aykırı olarak ücret ödenmek suretiyle fazla ödemede bulunulduğu ileri sürülmekte ise de, mez-

kür yönetmeliğin kapsam başlıklı 1. maddesinde, bu yönetmelik hükümlerinin öğrenim yaptıkları Üniversite, yüksek okul ve akademilerin yönetmeliklerine göre mecburi staja tabi olup bu stajlarını, muhtelif bakanlıklara bağlı ve bakanlıklarla ilgili teşekküllerde yapacak olan öğrencilere uygulanacağı belirtildiğinden, anılan yönetmelik kapsamı dışında bulunan adı geçen meslek lisesi öğrencileri hakkında bu yönetmeliğin 14. maddesi hükmünün uygulanmasına imkan bulunmadığından ve ayrıca üye görüşü ve savunmada belirtilen nedenlerle bu öğrencilere fiilen çalışmadıkları cumartesi ve pazar günleri için ödenen ücret konusunda ilişilecek bir cihet bulunmadığına karar verildi.

Daire : 2 Tarih : 21.4.1992 Tutanak No : 30435/5 Sağlık K. Saym.

6772 sayılı kanun hükümleri uyarınca işçilere ödenen ilave tediye-lerden işçi ve işveren hissesi olarak sosyal sigorta primi kesintisi yapıldığı anlaşılmıştır.

6772 sayılı kanunun 4. maddesinde aynen; ".... bu tediyelerden çeşitli işçi sigortalarının icap ettirdiği primler kesilmez" denilmektedir.

Bu nedenle 6772 sayılı kanun gereğince ödenen ilave tediyelerden sigorta primi kesilmek suretiyle ödenen liranın sorumlulara ödettirilmesi-ne karar verildi.

BELEDİYE MEVZUATI İLE İLGİLİ DAİRE KARARLARI

Daire : 2 Tarih : 3.12.1991 Tutanak No : 30329/7 Belediye

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun, "İstihdam şekilleri" başlığını taşıyan değişik 4. maddesinde, kamu hizmetleri sözleşmeli personel eliyle gördürülür denildikten sonra (B) fıkrasında aynen "Sözleşmeli Personel kurumun teklifi üzerine Devlet Personel Dairesi ve Maliye Bakanlığının görüşleri alınarak, Bakanlar Kurulunca sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen görevlilerdir.

Ancak, dava adedinin azlığı nedeni ile kadrolu Avukat İstihdamının gerekli olmadığı yerlerde avukatların Bakanlar Kurulunca tesbit edilen esas ve şartlarla.... sözleşme ile istihdamları caizdir.... denilmek suretiyle sözleşmeli personelin hangi hal ve şartlarda çalıştırılabileceği hükmüne bağlanmıştır.

Diğer taraftan, bu esastan hareketle Bakanlar Kurulunun 7/15754 sayılı kararı ile yürürlüğe konulan, sözleşmeli istihdamına ilişkin esasların 14. maddesi ile de "sayı, nitelik, sözleşme süresi ve ücretleri, ilgili Bakanlığın önerisi, Devlet Personel Dairesinin olumlu görüşü üzerine, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tesbit edildikten sonra ilgili bakanın (Belediyelerde İçişleri Bakanının) onayı ile sözleşmeli personel çalıştırılabileceği" esası getirilmiştir.

Hal böyle olunca, bu hususlara uyulmaksızın, sadece Avukat ile Belediye Başkanı arasında imzalanan avukatlık ücret sözleşmesinden hareketle adı geçen kişiye herhangi bir ücretin ödenmesi mümkün değildir.

Daire : 2	Tarih : 20.2.1992	Tutanak No : 30401	Belediye
-----------	-------------------	--------------------	----------

1580 sayılı Belediye Kanunun 15. maddesinde belediyenin yapacağı hizmetler ve 117. maddesinde de yapacağı giderler gösterilmiştir. Bu hükümlere göre ilgili kira tutarının bütçeden ödenmesi mümkün değildir.

Ayrıca 16.7.1984 gün ve 84/8345 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe giren Kamu Konutları Yönetmeliğinin 4. maddesiyle kimlere kiralama suretiyle konut sağlanacağı belirtilmiştir. Belediye başkanı bunlar arasında sayılmamıştır.

Bu nedenlerle, belediye başkanı için konut kiralanarak tutarının bütçeden ödenmesine imkan bulunmamaktadır.

Daire : 2	Tarih : 9.7.1992	Tutanak No : 30469	Belediye
-----------	------------------	--------------------	----------

Belediye başkanı eşi ile bakmakla yükümlü olduğu annesine ait tedavi giderlerinin belediye bütçesinden karşılanmasına imkan bulunmamaktadır.

Daire : 2	Tarih : 20.2.1992	Tutanak No : 30401	Belediye
-----------	-------------------	--------------------	----------

Belediye Faaliyetlerinin halka duyurulması amacı ile gazete çıkarılması yasalarla belediyeye verilen görevler arasında bulunmadığından bu amaçla sarfedilen ... liranın sorumlulara ödettirilmesine karar verildi.